

Warszawa, 20-11-2024 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Wojciech Brzozowski

IX.517.1212.2024.PM

Pani
płk Renata Niziołek
Zastępca Dyrektora Generalnego
Służby Więziennej

Szanowna Pani Dyrektor,

w bieżącej pracy niejednokrotnie spotykamy się z niewłaściwą praktyką zwracania przez jednostki penitencjarne korespondencji Rzecznika Praw Obywatelskich adresowanej do osób pozbawionych wolności.

Zaobserwowane przez nas przypadki można podzielić na trzy zasadnicze grupy problemowe:

1. Zwrot korespondencji – przesyłki zwykłej, z informacją, że adresat „ubył”, „został przetransportowany” do innego aresztu śledczego/zakładu karnego, czasami ze wskazaniem tej jednostki penitencjarnej.
2. Zwrot korespondencji z adnotacją na kopercie: „zwrot”, „nie przebywa”, co po wyjaśnieniach Służby Więziennej oznacza, że adresat został zwolniony lub przebywa w innej jednostce.
3. Zwrot korespondencji z informacją „nie przebywa”, a przyczyną odesłania przesyłki – jak się później okazuje – jest brak możliwości zidentyfikowania przez

Służbę Więzienną jej adresata na skutek braku wystarczających danych adresowych zamieszczonych na kopercie.

Odnosząc się do pierwszej z tych grup, należy wskazać, że zasady postępowania z korespondencją osadzonych przetransportowanych do innych jednostek penitencjarnych są uregulowane w § 109 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności oraz dokumentowania tych czynności¹. Przepis ten stanowi jednoznacznie, że przesyłkę z korespondencją urzędową adresowaną do osadzonego przetransportowanego, do której nie dołączono potwierdzenia odbioru ani nie została przesłana jako przesyłka polecona bez potwierdzenia odbioru, przesyła się w ślad za przetransportowanym, z zawiadomieniem nadawcy pisma.

W tej sprawie zwrócono się już do wszystkich dyrektorów okręgowych Służby Więziennej pismem z dnia 7 czerwca 2023 r.², przywołując obowiązujący wówczas § 116 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności oraz dokumentowania tych czynności³. Działanie to okazało się bezowocne, ponieważ nadal mają miejsce nieprawidłowe zwroty do Biura RPO korespondencji kierowanej do osadzonych przetransportowanych do innych jednostek penitencjarnych.

W drugiej grupie zwrotów korespondencji niejednoznaczne adnotacje występują po wytransportowaniu osadzonego bądź też jego zwolnieniu z jednostki penitencjarnej. Brak precyzyjnej informacji o powodach niedostarczenia korespondencji osadzonym powoduje, że konieczne stają się dodatkowe czynności umożliwiające skuteczne przesłanie korespondencji kierowanej do osadzonych. Obciążają one zarówno pracowników Biura RPO, którzy zwracają się wówczas z prośbą o wskazanie powodów niedoręczenia korespondencji, jak i podległych Pani Dyrektor pracowników i funkcjonariuszy, którzy powiadamiają nas, do której jednostki penitencjarnej osadzeni zostali przeniesieni (bądź informują, że zostali oni zwolnieni).

---

¹ Dz. U. poz. 1741.

² Sprawa IX.517.655.2023.

³ Dz. U. poz. 927 ze zm.

Występują również sytuacje, gdy administracja nie może jednoznacznie zidentyfikować adresata, ponieważ na kopercie widnieje jedynie jego imię i nazwisko. Stanowi to następstwo niepodania przez wnioskodawcę pełnych danych osobowych w kierowanym do Rzecznika wniosku, np. imienia ojca. W pełni zrozumiała jest – w razie występowania w danej jednostce penitencjarnej osadzonych o tym samym imieniu i nazwisku – ostrożność właściwych służb mająca na celu uniknięcie naruszenia ochrony danych osobowych. Rozwiązaniem zaistniałego w związku z tym problemu byłoby precyzyjne informowanie Biura Rzecznika, że przyczyną nedoręczenia korespondencji urzędowej był brak możliwości jednoznacznego zidentyfikowania adresata.

Nadmieniam ponadto, że wraz z informacją zwrotną o przyczynach nedoręczenia bądź też podaniem miejsca pobytu adresatów naszych pism niejednokrotnie otrzymujemy wyjaśnienia dyrektorów jednostek penitencjarnych, że opisane nieprawidłowości są skutkiem pomyłek popełnianych przez nowo zatrudnionych, nie w pełni przeszkolonych funkcjonariuszy bądź pracowników.

Mając powyższe na uwadze, uprzejmie proszę Panią Dyrektora o podjęcie skutecznych działań mających na celu zapobieżenie wskazanym wyżej nieprawidłowościom i spowodowanie przesłania korespondencji Rzecznika Praw Obywatelskich w ślad za przetransportowanym osadzonym albo udzielania precyzyjnej informacji o przyczynach jej nedoręczenia. Będę też zobowiązany za poinformowanie mnie o podjętych w tej sprawie krokach.

Z poważaniem

Wojciech Brzozowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/